

Preventie van Dakloosheid: *een Europees perspectief*

Bijdrage FEANTSA
Bijeenkomst Bruss'help over Masterplan voor strijd tegen dak-en thuisloosheid
6/6 - Brussel

Soorten preventie

▪ Uit gezondheidssector ...

- **Primaire** preventie
 - Vermijden dat mensen dak/thuisloos worden
- **Secundaire** preventie
 - Mensen die onmiddellijk risico lopen indentificeren en hulp bieden + als mensen dak/thuisloos worden zo snel mogelijk oplossingen bieden
- **Tertiaire** preventie
 - Mensen die al een tijd dak/thuisloos zijn een oplossing aanbieden en ervoor zorgen dat ze niet opnieuw dak/thuisloos worden

▪ Uit Canada ...

- **Universele** preventie
 - Gericht op brede lagen van bevolking
- **Doelgerichte** preventie
 - Gericht op mensen die specifiek risico lopen
- **Crisis**preventie
 - Gericht op mensen die binnen 2 maanden dak/thuisloos dreigen te worden
- **Nood**preventie
 - Gericht op mensen die dreigen te moeten buiten slapen
- **Herstel**preventie
 - Zorgt ervoor dat mensen niet opnieuw dak/thuisloos worden

Dak/thuisloosheid is complex

- Preventie moet die complexiteit weerspiegelen
 - Structurele factoren
 - (Kinder)armoede, dysfunctionerende woonmarkt, discriminatie,...
 - Systemische factoren
 - Hulp niet aangepast aan noden, diensten die niet samenwerken,...
 - Individuele relationele problemen
 - Geweld, geestelijke gezondheid, verslaving ...

Kennis is key!

- We weten **te** weinig over oorzaken en “triggers” van dak/thuisloosheid en hoe ze op elkaar inwerken
- Vaak gebaseerd op buikgevoel
- Kan erg verschillen afhankelijk van de context
 - Veralgemeningen zijn te vermijden
- Vb. Denemarken
 - Zeer gedegen onderzoek
 - Lars Benjaminsen
 - Mentale gezondheidsproblemen zijn slechte voorspeller
 - Kinderarmoede en gevangenisverleden (zeker in combinatie) sterke voorspeller
- Vb. VSA
 - Causale relatie huurprijzen en dak/thuisloosheid

Ongemakkelijke “waarheden”

- Meer sociale huisvesting is nodig
 - Maar veel sociale huisvesting leidt niet automatisch tot minder dak/thuislozen !
 - Zie Nederland
 - Toewijzingscriteria zijn sleutel
 - >50% in bv. Schotland
 - Dak/thuislozen die in sociale woningen worden gehuisvest hebben minder kans om terug dak/thuisloos te worden
- Meer sociale gelijkheid is nodig
 - Maar minder armoede leidt niet automatisch tot minder dak/thuislozen
 - Zie Tsjechië
 - Focus op dak/thuislozen moet expliciet zijn
 - Best aparte degelijke strategie

Onverwachte “waarheden”

- Voorkomen van huisuitzettingen is nodig
 - Meeste huisuitzettingen leiden niet tot dak/thuisloosheid
 - Vaak ook pas in een **tweede fase**...
 - Moeilijk te voorspellen wie zal uitgezet worden
 - “**Huisuitzetter**” zijn gemakkelijker te identificeren (VSA)
- Dak/thuisloosheid onder jongeren is heel moeilijk te voorspellen
 - Heel veel kwetsbare jongeren en heel slecht heel beperkt deel wordt dak/thuisloos
 - Preventie kosten-inefficient
 - Misschien beter inzetten op **snelle identificatie** van en hulp voor dak/thuisloze jongeren

Enkele goede voorbeelden

- Huisuitzettingen

- Oostenrijk
 - Samenwerking gerecht & sociale diensten
 - Achterstallige huur wordt overgenomen
- Finland
 - “Housing advisors” als deel van sociale begeleiding
 - Verplicht bij wet

- Instellingsverlaters

- Ierland
 - Recht op *aftercare plan* voor jongeren die jeugdzorg verlaten
 - Doet diensten samenwerken
- Noorwegen
 - Ontslag uit de gevangenis - woning met ondersteuning wordt verzekerd
 - 1/3 van mensen die gevangenis verlaten wordt beschouwd als dak/thuisloos

Enkele goede voorbeelden (2)

- Rol van de school
 - Een van sterkste voorspellers/indicators van dak/thuisloosheid is afwezigheid/leerproblemen op school bij – 18-jarigen
 - School als vertrekpunt voor interventie van coalitie van diensten
 - Geelong project – Australie
 - 40% minder dak/thuisloosheid bij jongeren in 3 jaar
- *Housing First*
 - In meerderheid EU lidstaten
 - Minstens 80% van cliënten behoudt woning
- *Rapid Rehousing*
 - Overgrote deel van dak/thuislozen in meeste landen heeft enkel een woonst nodig en geen ondersteuning in eerste fase van dak/thuisloosheid
- Homeless Prevention Duty
 - Wales
 - Alle lokale overheden
 - Bij wet
 - Voor alle mensen die binnen 2 maanden dak/thuisloos kunnen worden

Slot

- Oplossen dak/thuisloosheid onmogelijk zonder degelijk preventiebeleid.
 - Bv Finland
 - 20 jaar geleden begonnen met systematische aanpak met doel dak/thuisloosheid op te lossen
 - Housing-led + Housing First van in het begin
 - Geleidelijk aan werd preventie versterkt
 - In retrospect
 - Voor elke dakloze “toen” zijn er “tot nu” ongeveer 4 woningen voorzien...
 - ... en is dak/thuisloosheid (Ethos 1,2 & 3) bijna opgelost

Vragen & Commentaar